

Vrienden In Flanders Fields Museum

Driemaandelijke nieuwsbrief
Afzendadres: Documentatiecentrum,
Janseniusstraat 9, B-8900 Ieper
Afgiftekantoor 8900 Ieper 1 - P3A9021

België - Belgique
P.B.
8900 Ieper 1
BC 6308

VIFF *flash*

maart - april - mei 2007

22.1

REDACTIONEEL

Ligt ù wakker van het aantal doden en gewonden (burgers, "inheemse" soldaten en buitenlands militair personeel) gevallen in Irak? U hoeft zich niet te schamen: om eerlijk te zijn, ze komen zelfs niet in mijn dromen voor. Net als u probeer ik het kluwen te ontwarren maar het lukt me niet zo goed. Laatst las ik een bijdrage in "The Guardian". Bij een kleurenfoto van zijn 21-jarige zoon in uniform, drukt een vader zijn pijn en woede maar ook trots uit bij het verlies. Neergeknald in Irak. Hij wist nog niet of hij de aankomst van het stoffelijk overschot op de luchtmachtbasis zou bijwonen. Velen boden hem hun medeleven aan en voegden er bijna onmiddellijk aan toe dat de oorlog in Irak fout is en dat de "boys" naar huis moeten terugkeren. De vader deelt die mening niet. "Wie moet anders de hete kolen uit het vuur halen? Nee, mijn zoon stierf niet tevergeefs." Koning George V sprak in 1922 bij zijn bezoek aan de pas aangelegde Commonwealth-begraafplaatsen deze wijze woorden: "We kunnen waarlijk zeggen dat de hele omtrek van de aarde wordt omgord met de graven van onze doden... Ik heb me veelvuldig afgevraagd of er in de komende jaren krachtigere pleitbezorgers van vrede op aarde kunnen zijn dan deze grote massa aan stille getuigen van de ellende van oorlog." Sinds 1918 is de wekker al vele malen afgelopen maar we gaven er telkens een tik op.
(P.B.)

<u>Redactie</u>	Patrick Bracke <i>patrick.bracke@telenet.be</i>
<u>Verantwoordelijke uitgever</u>	Gilbert Ossieur Wieltje 11. 8900 Ieper <i>gilbert.ossieur@skynet.be</i>
<u>Bijdragen</u>	Koen Lagae <i>Koen.Lagae@pandora.be</i> Freddy Rottey <i>frottey@yahoo.com</i> Chris Spriet <i>chris_spriet@hotmail.com</i> Roger V. Verbeke
<u>Vorm</u>	B.AD

Auteurs zijn verantwoordelijk voor hun tekst. Voor gehele of gedeeltelijke overname is toestemming van de auteur vereist.

Deadline voor volgende aflevering: 4 mei 2007.
Mail uw bijdrage naar flash@vriendeninlandersfields.be

Postadres VIFF: Documentatiecentrum
Janseniusstraat 9, B-8900 Ieper
057 / 23 94 50

www.vriendeninlandersfields.be
info@vriendeninlandersfields.be

'De rivier IJzer op 9 december 2006 ter hoogte van Alveringem (Stavele).

Tijdens de Grote Oorlog moet dit gebied, na de fameuze onderwaterzetting, er ook zo hebben uitgezien.'

© Bob Marien, 2006 – bob.marien@skynet.be – users.skynet.be/bob.marien/

Deze fotorubriek staat open voor iedereen met een fotografisch oog. Het onderwerp van de foto dient verband te houden met de Eerste Wereldoorlog of de vredesgedachte. U kan uw foto in digitaal formaat (minimum 300 dpi) sturen naar flash@vriendeninlandersfields.be. Hou er rekening mee dat we de foto in grijswaarden afdrucken.

HET CIJFER

216.174

Dat is het aantal bezoekers aan het In Flanders Fields Museum in 2006 (12% meer dan in 2005). De derde grote tijdelijke tentoonstelling "De Laatste Getuige" zal niet vreemd aan dit getal zijn. In 7 van de 12 maanden kwamen meer dan 20.000 geïnteresseerden langs in het museum. Mei klokte af op 28.204. Halfweg dit jaar verwacht het IFFM de 2 miljoenste bezoeker sedert 1998.

De meeste andere grote Vlaamse musea zagen eveneens hun bezoekersaantal stijgen.

DE SITE

In Kansas City opende het vernieuwde hightech "National World War I Museum" (voorheen: Liberty Memorial Museum). Het Amerikaanse Congres en Huis van Afgevaardigden gaven het de status van officieel nationaal WO1-museum. De collectie werd reeds kort na Wapenstilstand opgebouwd. 85% bereikte echter nooit het publiek.

Het museum is aangebouwd bij het Liberty Memorial, een gedenkteken uit 1921. Het huisvest eveneens een educatief en onderzoekscentrum.

www.libertymemorialmuseum.org

Raymond Buildings 1, Gray's Inn.

Bijna vijf maanden lang had Siegfried Sassoon op het platteland doorgebracht in het jachthuisje van zijn vriend Norman Loder in Witherley, Warwickshire en hij kreeg stilaan het gevoel dat hij cultureel aan het verhongeren was, iets wat hij des te scherper aanvoelde na een nieuw bezoek, begin 1914, aan zijn vriend Edward ("Eddie") Marsh die in Raymond Buildings 5, Gray's Inn op comfortabel ingerichte kamers woonde. Bij die gelegenheid beklagde Siegfried zich over zijn leven in Kent, waarop Marsh de legendarische woorden "But why don't you come and live in London?" uitsprak. Een ommekeer. In "The Weald of Youth" lezen we over dit moment.

In minder dan vijf minuten had zich een inspirerend vooruitzicht voor mij geopend en ik had een ontsnappingsmogelijkheid gevonden uit mijn mentale verstarring in de bibliotheek van de club [The Royal Societies Club].

Sassoon dichtte Marsh in "The Weald of Youth" wellicht een iets te actieve rol bij de huizenjacht toe: Marsh liet hem een flat zien in het blok waar hij zelf ook woonde en omdat de kamers er uitgewoond uitzagen, verzekerde hij hem dat wat renovatie wonderen kon doen en meteen zorgde hij ook voor de nodige vaklui. Dit alles is in tegenstelling met een brief van Sassoon die dateert van eind februari 1914:

Mijn beste Marsh, Ik heb besloten om in de toekomst heel wat tijd in Londen door te brengen. Ik zal hier, levend begraven tussen vossenjagers, nooit behoorlijk werk kunnen leveren. Ik zou graag willen dat je me helpt ergens een woning te vinden. Ik hoop dat je het me niet kwalijk neemt dat ik je daarmee lastigval, maar ik ben zo'n idioot in die zaken en ik wil er mijn familie niets over zeggen (voorlopig toch niet) want ik weet dat ze een hoop herrie zouden maken en dat zou de hele zaak verpesten. Ik bekeek drie flats in Gray's Inn; de enige geschikte lijkt me Raymond Buildings nummer 1. Ik vroeg me af of er nadelen aan die kamers zijn. Ik zou je eeuwig dankbaar zijn als je

eens zou willen kijken en me zeggen wat je ervan denkt...

Wat er ook van zij, Sassoon nam in mei 1914 zijn intrek in de flat. In "The Weald of Youth" geeft hij een erg gedetailleerde beschrijving van de etagewoning in Raymond Buildings, nummer 1.

Edward Marsh (1879-1953)

Ambtenaar, classicus en vertaler van ondermeer ook Franse auteurs. Beviend met een heel aantal dichters die samen *The Georgian School* vormden (Rupert Brooke, D.H. Lawrence, Francis Ledwidge, Siegfried Sassoon, Isaac Rosenberg, Edmund Blunden e.a.) Tussen 1912 en 1922 gaf hij vijf bloemlezingen "Georgian Poetry" uit. Hij was ook een gereputeerd kunstverzamelaar met een uitgesproken voorkeur voor Britse avant-garde. Tijdens WO1 en daarna fungeerde hij als persoonlijk secretaris van Winston Churchill.

Met de huissleutel in de hand beklom ik gezwind de bochtige stenen trap naar de vierde verdieping van Raymond Buildings nummer 1 [Op de foto heeft het gebouw maar drie verdiepingen...] Het was mijn eerste avond daar en ik keek een ogenblik naar mijn naam in nette letters boven de buitendeur waarvan ik met de voldoening van een eigenaar de degelijkheid constateerde. Nadat ik was binnengegaan en de deur bewust genietend had dichtgedaan, bekeek ik het interieur alsof ik het voor het eerst zag. Daar was mijn smetteloos witte slaapkamer, daar de prachtig gerenoveerde badkamer en daar de woonkamer met ramen die uitkeken op de terrasgazons en de hoge platanen van Gray's Inn Gardens. Het leek allemaal erg gezellig in het afnemende licht van een mooie avond in de eerste week van mei [1914]. Rustig ook, en bijna als in een universiteitscollege, behalve dan het gerammel en getingel van een elektrische tram in Theobald's Road (mijn kamers lagen aan de lawaaierigste kant van de Buildings; daarom had ik ze wellicht zo gemakkelijk kunnen krijgen, maar het verkeer zou bij gesloten ramen niet zo hoorbaar zijn). Hoe dan ook, mijn pauwblauwe ruime woonkamer wachtte op mij om een hoofdstuk toe te voegen aan zijn vorige geschiedenis waar ik zelf niets van afwist behalve de naam van de vorige bewoner – een detail dat ik me nu niet meer kan herinneren. Ik had pauwblauw gekozen omdat het mijn favoriete kleur was: een gouden accentje had het geheel iets lichter gemaakt maar het zag er heerlijk uit zoals het was, idem voor de kleine kamer ernaast waar ik Frans grijs voor gekozen had. Voor het ogenblik stond er niet veel in tenzij men de zitplaats in de venster nis als een meubel beschouwde. Voorlopig was de flat nogal leeg en de vloeren zonder tapijten gaven hem een holle klank. Tapijten, daar had ik niet aan gedacht en mijn twee kleine vloerkleedjes maakten weinig verschil. Ik wou niet negatief zijn maar met een oog voor verbeteringen vroeg ik me af of de kamer echt meer nodig had dan twee stoelen en een sofa die hun best deden om er niet eenzaam uit te zien. De sofa was in elk geval erg comfortabel met één leuning die je kon neerlaten wanneer je je hoofd lager wou. (...) De gesculpteerde eiken koffer stond daar goed tegen de muur tussen de ramen, besloot ik, luisterend naar de rozenhouten klok die negen sloeg. (...) Boven de

schoorsteenmantel hing mijn enige prent, een goede kleurenreproductie van Titiaans "Ernstige jonge man met handschoen". (...) De lichte geur van verf en boenwas gaf de kamer een schoon en vriendelijk aanvoelen. Er was ook de reuk van recent loodgieterswerk uit de badkamer, maar dat leek me helemaal niet storend. Die flat was van mij en van niemand anders, dat was een niet te veranderen feit.

Hoewel deze herinneringen pas in 1942 op papier zijn gezet, stralen ze nog het enthousiasme uit van de fiere bezitter van een eerste vast adres en van de hoge verwachtingen voor het creatieve werk dat hij daar zou kunnen verrichten, de intellectuele vrienden en een immens cultureel aanbod binnen handbereik. Zoals Jean Moorcroft Wilson opmerkt, had Siegfried zich financieel wat misrekend. Hoe kon hij met een jaarlijkse toelage van 400 pond en met vier paarden, een verzorger en een stallenjongen te betalen, nog eens een extra 100 pond opdiepen voor huur en kosten van renovatie en bemeubelen van de flat? Naderhand zei hij dat het probleem van zich af had geschoven, zo snel wou hij van dat routineuze leven af: "Blast the money! What I want is to get out of my groove". De notaris die het familievermogen beheerde, ging niet in op de vraag naar nog eens 100 pond maar vroeg hem of hij wist dat er ook gemeubelde kamers bestonden die je per maand kon huren. In de gefictionaliseerde autobiografie "Memoires van een man die op vossen jaagde" krijgt hij die 100 pond wel: "Na een onaangenaam gesprek met meneer Pennett slaagde ik erin honderd pond extra los te peuten, en zo stelde ik me in op een rustige zomer."

Hoewel hij tegen Marsh had gezegd: "Ik neem zeker die kamers, met lawaai en al erbij; ik hoop dat er lawaai van poëzie in mijn hoofd zal komen en dat zal alle andere geluiden overstemmen.", komt de verhoopte creatieve boost er niet. In "The Weald of Youth" zit zelfs deze passage:

Toen ik naar mijn kamers terugkeerde, werd ik mij somber bewust van het feit dat ik de rest van de dag niets om handen had. (...) Elf uur in de morgen was een verkeerd moment om na een feestelijke bijeenkomst [ontbijt bij dichter W.H. Davies met Edward Marsh en Rupert Brooke] thuis te komen.

Het is ironisch dat hij zich in de drukte van de stad haast eenzamer voelde dan in het ouderlijke huis op het platteland. 's Morgens probeerde hij wat te werken (hij studeerde verstechniek) en daarna ging hij lunchen in de Royal Societies Club. Voor de middagen was de reeks kunstgalerijen, musea en kerken echter niet eindeloos. Zijn sociale leven was haast onbestaande. Alleen de voorstellingen van het Russisch Ballet in juli reddden hem van een emotionele debacle, maar vergrootten anderzijds weer zijn schuldenberg. Eind juli 1914 keerde hij terug naar Weirleigh bij zijn moeder en we kunnen aannemen dat dit niet alleen om financiële redenen was: hij had allicht een mogelijkheid gevonden om in Londen te blijven indien zijn poëtische productie niet zo ontgoochelend was geweest. De flat in Raymond Buildings had hij voor drie jaar gehuurd. Na juli 1914 kwam hij er nog een paar dagen doorbrengen in het volgende voorjaar en er zijn vage aanwijzingen dat hij na dit tijdstip onderverhuurde. In oktober 1941 beklom hij nog een keer de trappen in Gray's Inn in de hoop met een bezoek aan zijn vroegere woning het slabakkende schrijven van "The Weald of Youth" een nieuw elan te geven. Hij moest echter vaststellen dat een granaatinslag de flat die hij in 1914 had betrokken, en alleen die, vakkundig had vernield. Vandaag de dag herbergt Raymond Buildings 1&2 een gespecialiseerd advocatenkantoor. (F.R.)

Bronnen:

Siegfried Sassoon - *The Weald of Youth*.

Siegfried Sassoon - *Memoires van een man die op vossen jaagde*.

Jean Moorcroft Wilson - *Siegfried Sassoon, the Making of a War Poet*.

Max Egremont - *Siegfried Sassoon, a Biography*.

John Stuart Roberts - *Siegfried Sassoon*.

Eduard VANAUTGAERDEN (1)

(BUNSBEEK 1893 - DAUSSOULX 1914)

Hebt u dat ook, beste lezer, dat wanneer u over Belgen in WO1 hoort, u bijna automatisch aan het IJzerfront gaat denken? Wel, ik had dat in elk geval, tot ik het relaas over Eduard Vanautgaerden las. Koen Lagae, VIFF-lid uit Glabbeek-Bunsbeek bij Tienen reconstrueerde aan de hand van onder andere onuitgegeven documenten het lot van zijn dorpsgenoot die bij het fort Marchovette, deel van de fortengordel rond Namen, om het leven kwam.

(F.R.)

Beminde ouders grootmoeder broeders en familie, hebt maar kloeken moed. Als wij moeten sterven dan is het toch voor God en Vaderland en wij zullen ons verdedigen tot het uiterste.

5 augustus 1914. De oorlog is een dag oud wanneer Eduard deze woorden schrijft. Voor ons klinken ze oubollig, uit de tijd. Bij sommigen wekken ze misschien nostalgie naar een tijd van veronderstelde onschuld op. Eduard en zijn tijdgenoten waren van koning, vaderland, God doordrongen en zouden dat de hele oorlog lang blijven. Het zijn woorden die in honderden brieven, gedichten, toespraken, frontkranten terugkeren. Meer dan hun letterlijke betekenis stonden ze in tijden van oorlog voor vader, moeder, vrouw, kinderen, het dorp, het huis. In 1917 klonk het in het frontblad "De Leeuenaar" nog zo:

Gij verdedigt uw Vaderland, dat is, de streek waar gij ieder aangezicht herkent, ieder huis weet staan en ieder weggetje

weet liggen, waar gij van kind tot man zijt opgegroeid, waar gij nevens de wieg uwer kleinen gezongen hebt of op het graf van ouderen geweend hebt, waar de haard gemoedelijker is dan overal elders en waar alles u zoo nauw aan 't harte ligt. En wat is er schooner en edeler dan voor dit alles op de bres te staan en zich aan de verdediging van hetzelfde te wijden.

Zo ook denkt en schrijft Eduard. In Bunsbeek kan hij niet zijn om zijn ouders en familie te beschermen en in zijn brief van 5 augustus 1914 klinkt bezorgdheid.

Nu als gij iets bijzonders weet, gij kunt altijd schrijven doch droevig nieuws moet gij mij niet laten weten want het is al erg genoeg.

Telkens weer komt toch de vraag hoe het daar is op de boerderij. Is iedereen nog gezond? Zijn de beesten niet opgeëist? Kan de oogst binnengehaald worden? In zijn laatste brief van 15 augustus verstoep Eduard zijn bezorgdheid achter jeugdige overmoed. Machteloosheid en vechtlust gaan hand in hand.

Dat de Duitschers maer uit Bunsbeek weg blijven, de menschen hebben dat niet van doen en het gaat al slecht genoeg daar zonder. Dat ze liever eens langs hier passeren. Maar ik geloof dat ze het geroken hebben want ze zouden hier nogal straffen kost krijgen, moeilijk te verteren. En hoe langer dat ze wachten hoe straffer het zal aanbranden.

Eduard VANAUTGAERDEN ⁽¹⁾ (vervolg)

Een jaar eerder zag het leven er nog zo zorgeloos uit. Op 24 juli 1913, een tweetal maanden na zijn twintigste verjaardag, werd Eduard Vanautgaerden, *cultivateur* van beroep en derde zoon van burgemeester Leo Vanautgaerden en Emilia Wirix als artillerist bij de troepen van *Les Positions Fortifiées de Namur* ingelijfd. Het fort van Cognelée ten noorden van Namen en net achter de spoorweg naar Tienen werd zijn standplaats. Echt modern was de gordel van negen Brialmontforten niet meer. Of het nu de Fransen of de Duitsers waren, de Belgische militaire planners gingen er na 1830 van uit dat bij een inval de Maasvallei het doorgangsgebied zou zijn. In Namen zouden ze vooral onze zuiderburen tegenhouden, in Luik de troepen uit het oosten. Vanaf 1887 startte koning Leopold II een moderniseringsprogramma. Vooral van de installatie van meer en zwaarder geschut werd werk gemaakt. Onneembaar, dacht iedereen. Bij de eerste Duitse bommen lag deze illusie aan scherven.

De enige bewaarde brief van Eduard uit de vooroorlogse periode verraadt genot. Het sierlijke, vaste handschrift wekt bewondering op. Hoewel hij in gedachten bezig is met het leven op de boerderij, voelt de lezer dat hij goed in zijn vel zit. Zelfs een opname in de ziekenboeg en wat honger kunnen het geluk niet verstoren.

Beste Ouders, Grootmoeder en Broeders

Ik heb dezen morgen den brief van Philibert ontvangen hij was reeds in Suarlee geweest. Gij moet Ullen niet verschrikken, ik ben er Woensdagnoen ingekomen daar ik een weinig pijn in mijn beenen en schouders heb. Hoelang ik hier zal moeten blijven dat weet ik niet, gisteren heb ik wel wat honger geleden maar vandaag krijg ik toch wat al meer eten; ik heb een goed bed op ressort om te slapen. 's Morgens om 6 uren moeten wij op staan om ons te wasschen en ons bed te hermaken daarna gaan wij terug ons bed in, om 7 uren drinken wij koffie om 10 uren krijgen wij eene tas bouillon om 12 uren nog een weinig eten en 's avonds om 6 uren nog. Daarbij krijg ik nog een liter melk of drie voor den ganschen dag, wij krijgen ook nog coco en thee om te drinken. Ik lig hier in eene schoone slaapzaal en er is eene zuster om de zieken op te passen, en eenen soldaat van het gasthuis als knecht. Ik mag niet opstaan dan om naar het gemak of pisbak te gaan. Wij

liggen hier met 10 in den zaal. Meer kan ik Ullen hier noch niet van schrijven daar ik noch maar twee dagen en half hier ben. Philibert vraagt van de duiven wat daarvan is, hij moest de eieren onder den zwarten uithalen waar ik die jongen heb onder gezet (2). Hij moet zien of het ros nog geen jongen heeft en moet ze ringen aan doen (3). Wanneer die duiven in den koestel of achter op het kot liggen moeten die eieren verlegd worden. Eene koppel onder de zwarte duivin, eerst en vooral die achter op het kot want zoodra die duivin gelegd heeft moet Leo Bol-len de duiver terughebben, en dan die duiven laten paren met den Veele. Die in den koestel moeten ze maar laten broeien tot dat het jong alleen eet of wel ze kunnen de eieren verleggen en haar er rotte geven om op te broeien, en die moet daarna paren met de blauwen. Dat is alles wat er seffens te doen is. Nu hoe gaat het al met peter? Vangt hij nog ratten en verzorgd hij goed de duiven want ik ben nieuwsgierig of hij schoone jongen zal hebben. Léon opgepast

Nu wensch ik Ullen allen den goedendag en ook aan peter.

Ullen onderdanige zoon

Ed Vanautgaerden

In mijn bed geschreven 5.30. 13 maart 1914.

Na de aanslag in Sarajevo op 28 juni 1914 hangt er oorlog in de lucht. Jarenlang al hebben de Duitsers, de Fransen, de Russen er zich op voorbereid. Weinig denken dat het echt zal gebeuren. Koning Albert en zijn regering doen er alles aan om de neutraliteit te behouden. De bevolking hoopt dat de vijandige buurlanden woord zullen houden. Hier en daar worden wat extra troepen opgeroepen maar uit niets mag blijken dat de Belgen zich op gevechten aan het voorbereiden zijn. Vooral ten aanzien van de Duitsers moet het beeld van Belgische neutraliteit in stand gehouden worden.

Eduard en de verdedigers van het fort worden op 1 augustus al in positie gebracht. Pas vier dagen later, de dag van de inval, beginnen allerlei werkzaamheden.

Men hakt de boomen neder in deze omtrek van het fort en de afsluitingen der weiden. 't Is te zeggen de ijzeren pelotten worden uitgetrokken om het fort af te sluiten, men ziet hier langs alle kanten brand en verwoesting in den omtrek

TERUGBLIK / KORT

22.6

29 december 2006: Remembrance rond de Belgisch-Stekense soldaat Edmond Wuytack (Westvleteren).

Evenementen 2007 Passendale 1917-2007 - Westhoek

Voor wie het noorden kwijt is in het bos van de herdenkingen rond het oorlogsjaar 1917, vindt in deze handige brochure, uitgegeven door de Provincie West-Vlaanderen, een klein kompas.

Het boekje is verkrijgbaar bij alle toeristische diensten van de Westhoek.

PROEFSCHRIFTEN

“Van het westelijk front geen nieuws” - De Duitse en Britse regimentsgeschiedenis als herdenkingsmonument handelend over de “rustige periode” in de leperboog.

Nel de Mûelenaere
Academiejaar 2005-2006
Promotor: Prof. Dr. Bruno De Wever
Universiteit Gent / vakgroep Nieuwste Geschiedenis

MENTIONED IN DESPATCHES

23 november 2006: Voor de kust van Orkney (Schotland) zijn 2 duikboten teruggevonden waarvan sterk vermoed wordt dat ze Duits zijn (U-102 en U-92). Op één van de duikboten was Kurt Beitz commandant. Hij was op 23 mei 1916 met U-75 verantwoordelijk voor het leggen van de mijn die het schip van Lord Kitchener (“Your Country Needs You!”) kelderde (HMS Hampshire). De staatssecretaris voor oorlog was op weg naar Noord-

der forten. Gij schrijft mij dat Vader tus-
schen zaterdag en zondag niet meer
geslapen heeft ik geloof dat goed hier zijn
wij eenen nacht moeten opstaan om de
baïonnet te slijpen tusschen vrijdag en
zaterdag doch gisteren avond heb ik de
mijne eerste gereed gemaakt, wij hebben
ieder 90 kardoezen ontvangen en heb-
ben nog niets anders gedaan dan draad
spannen en de kanonballen in gereedheid
brengen... Doch wij mogen hier nog van
geluk praten daar wij 's nachts nog altijd
gerust slapen de duizend jongens op
de grens zullen het zoo niet vinden. Wat
van den Oorlog zal komen dat zal zeker
geen kinderspel zijn want er zal niets dan
armoede en ellende van volgen. Zoolang
wij hier in het fort levensmiddelen en
schievoorraad hebben, hebben wij niets
te vrezen want de dooden die er zullen
blijven indien zij het willen innemen zal
verschrikkelijk zijn. Ik ouders en broeders
heb nog niets eens aan den oorlog ge-
dacht ik ben nog altijd kloek en gezond
en denk van allen hetzelfde en van allen
kloek en gezond weder te vinden.

De vele bomen belemmeren het zicht en
het schutsveld rond het fort. Jarenlang is
hier niets gebeurd. In een spoedtempo
worden nu gangen in de bossen gekapt
en gebrand. De slaapbarakken in de
gracht – omwille van de koude en het
vocht sliepen de “bewoners” van het fort
in vreedestijd niet achter de dikke muren
– worden in brand gestoken. Met hun
voedselvoorraad kunnen de verdedi-
gers, 4 officieren, 316 artilleristen en 70
infanteristen het een maand volhouden.
Pas nu worden ook telefoonlijnen tot tien
kilometer buiten het fort aangelegd. Alles
moet snel gebeuren in ondiepe sleuven.
Is dit verwaarlozing, onbekwaamheid
van de legerleiding of het gevolg van een
misplaatst geloof in de neutraliteit? Van
een goed voorbereid leger is in België
amper sprake. Voor de soldaten is het
bang afwachten. Geregeld worden Duitse
soldaten in de wijde omgeving gemeld.
Eduard schrijft dat zij niets te vrezen heb-
ben maar hij weet wellicht beter.

*'t Was nu 7 uren en wij moesten weer
lopen. Men zegde dat de Duitschers
aankwamen doch er is wederom niets
van. 't Is den eersten keer niet.*

Er zijn meer valse berichten dan confron-
taties. De echte gevechten spelen zich af
in Luik en enkele dagen later op de Gete-
linie, dicht bij huis.

Op 13 augustus jagen Belgische eenhe-
den Duitse troepen nabij Eghezée op de
vlucht. De overwinnaars keren triomfan-
telijk met hun buit - wapens, zadels, twee
auto's, een twintigtal fietsen, een tele-
grafiezender en een veldkeuken – naar
Namen terug. Dezelfde dag bereikt het
nieuws over de overwinning bij Halen, het
fort.

Eduard weet niet dat zijn oudere broer
Pierre in Halen als brancardier bij de
Carabinieri Cyclistes mee in de linies
stond. In de brief van 5 mei toont hij zich
in de eerste plaats om andere soldaten
bekommerd.

*Ik weet het is droevig doch wat willen wij
doen wij zijn niet alleen. Dat God over ons
lot beschikke. Voorwien het nog droeviger
is, het zijn de mannen die reeds 10 tot 12
jaar van den troep af zijn en vaders van
families want er zijn hier verschillende
met drie en meer kinderen.*

Hij staat er niet bij stil dat Pierre al vijf jaar
zijn legerdienst heeft beëindigd en onder-
tussen met zijn vrouw en kind in Kumtich
woont waar hij onderwijzer is. Eduards
ouders laten hem in het ongewisse over
Pierre.

De echte of valse overwinningsberichten
verklaren waarom Eduard in de zege ge-
looft. De Duitsers zullen straffe kost krij-
gen, laat ze maar komen. En hoe langer
ze wachten hoe meer ze op hun donder
zullen krijgen.

*Ze hebben hier al wel in den omliggende
dorpen geweest doch niet omtrent de
forten. Deze namiddag heeft het kanon
gebulderd in den omtrek van Dinant
[Volgens] den Commandant [waren] rond
4 uren reeds 20.000 Duitschers buiten
gevecht.*

De oorlog is elf dagen oud. Eduard is ze-
nuwachtig. De vaste schrijfhand laat het
wat afweten. Waarheid, zelfbegoocheling
en misleiding door de legerleiding gaan
hand in hand. De jongens trekken zich op
aan elk sprankje goed nieuws. De vele
nederlagen worden door de officieren
angstvallig verzwegen. Nog op 15 augus-
tus ontvangt Eduard een pakket van thuis
en kan hij zelf een brief verzenden. Zoiets
geeft een gevoel van zekerheid. Maar het
is de chaos die regeert en mogelijk maakt
dat koeriers en bodes de linies passeren.
In het fort kan hij de krant inkijken, wel-
licht op zoek naar wat schaars nieuws

Rusland voor besprekingen i.v.m.
munitieleveringen. De boot zonk in
15 minuten en slechts 12 van de 650
bemanningsleden konden naar de
kust zwemmen. Het lichaam van
Kitchener werd nooit teruggevonden
wat tot wilde speculaties leidde.
U-102 zonk in de herfst van 1918 na
aanvaring met Britse mijnen in de
Schotse wateren.

6 december 2006: Overlijden in de
VSA van Russell A. Buchanan (106).
Hij diende bij de marine in de laat-
ste maanden van de oorlog. Nadien
vervoegde hij het landleger en vocht
tijdens WO 2. Er zijn nog 14 Ame-
rikaanse oud-strijders uit WO 1 in
leven.

8 december 2006: Van de mijnont-
ploffingen in juni 1917 nabij Wijt-
schate bestaan geen filmbeelden.
Voor een documentaire over de
mijnenslag (in opdracht van het ge-
meentebestuur van Heuvelland) pro-
beert een professionele vuurwerkma-
ker uit Lanaken een “remake” van een
ontploffing in de buurt van de Pool of
Peace. Het experiment loopt met...
een sisser af. Heuvelland weigert om
de factuur van € 250 te betalen.

8 december 2006: Het veilinghuis
Sotheby's in Londen veilt een recent
teruggevonden 149 pagina's tellend
dagboek van een Schotse soldaat
voor de slordige som van £ 6.600
(ongeveer € 9.900). De 24-jarige Pri-
vate James “Jimmy” Nicol Beatson
(9th Battalion, the Royal Scots) hield
het dagboek bij tussen februari en
december 1915. Het document be-
schrijft zijn onmenselijk verblijf in de
vochtige loopgrachten nabij Ieper.
“Jimmy” kwam op het idee om een
dagboek bij te houden na de ontdek-
king van een Duits exemplaar. Hij
sneuvelde aan de Somme op 24 juli
1916. Zijn nicht vond het boek op
haar zolder.

8 december 2006: Overlijden van
Moses Hardy (113), vermoedelijk de
tweede oudste man ter wereld en
de laatste zwarte VSA-veteraan uit
WO 1. Hardy nam deel aan de strijd in
Frankrijk van begin 1918 en bleef er

Eduard VANAUTGAERDEN ⁽¹⁾ (vervolg)

over het thuisfront. Wanneer hij een dorpsgenoot ontmoet, klampt hij die aan en kan hij niet wachten om zijn ouders hierover te schrijven en hen moed in te spreken.

Jef van de Wael is hier rond het fort helpen aan het mijnen zetten. Hij heeft mij gisteren gezegd dat hij bij Sus van kwintens geweest was, aan wien Frans Hugaerts verteld had, deze was te Bunsbeek geweest en zegde dat het Baekveld vol grachten gegraven was voor de piotten en Celine Bollen haar huis gereed was om in de lucht te vliegen. Gij zult wel weten of het waar is.

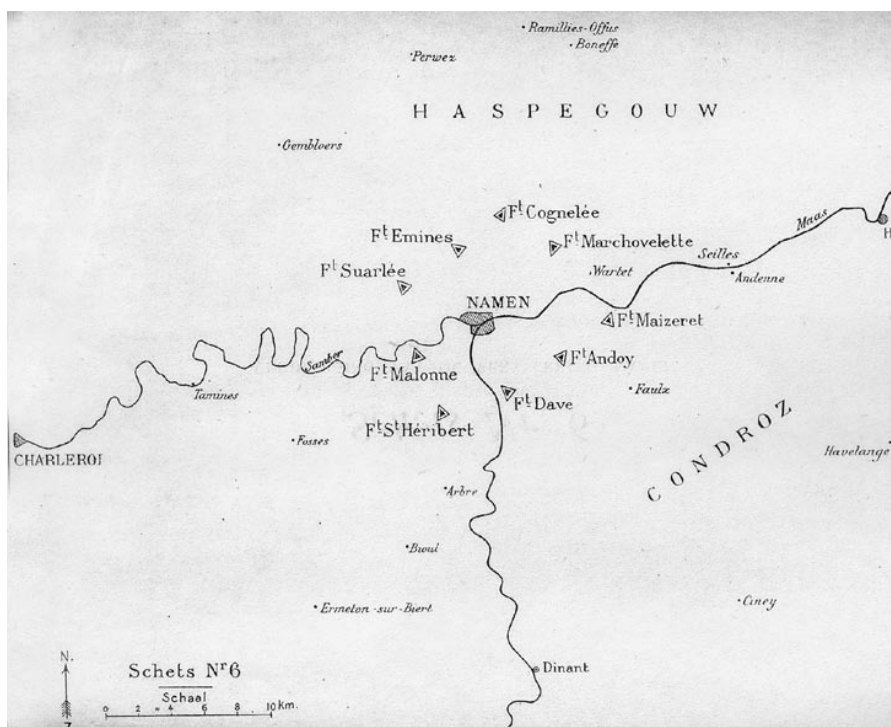
Jef, Joseph Duchesne, maakt deel uit van de *première compagnie du Bataillon du Génie*. Hij was een inwijkeling in het dorp. Grootvader Duchesne had zijn zoon Louis vanuit het verre Farciennes naar Bunsbeek-kermis meegetrouwd. Als schilder van pylonen – vanuit de hoogte ziet men veel – had hij opgemerkt dat hier “schone meisjes” rondliepen. Louis ontmoet Amanda uit Kapellen. Joseph, het kermiskind, werd in 1892 in Kersbeek geboren als eerste zoon van de Waal. In het gemeentehuis valt in de naam Duchê(s)ne het accent van de ‘e’ weg en wordt de ‘s’ een ‘n’. Mandenmaker is zijn beroep maar als geniesoldaat is hij bouwer van bruggen. Nu moet hij ze laten springen. Met het naderen van de Duitsers kan hij verder achteruit trekken.

Eduard en de verdedigers van het fort moeten zich tot de laatste dag blijven verzetten.

De bulderende kanonnen in Dinant klinken voor Eduard als overwinningssklokken. De Duitse opmars gaat echter onverminderd verder. Op 14 augustus valt de stad Hoei. De 15de bereiken uitgeputte Belgische soldaten na twee dagmarsen de linie van Namen. Ze worden onmiddellijk op de trein naar de stad gezet. Hun beeld tast immers het moreel van de verdedigers aan. De gouverneur van Namen beslist om dezelfde reden dat vluchtelingen niet in de stad toegelaten mogen worden.

Het zijn dramatische dagen. De verbinding met Dinant valt weg en in Luik geven de laatste forten zich gewonnen. De Duitse overmacht komt langs de Leuvensesteenweg en Hannuitsesteenweg maar ook langs de oostkant van Namen opgerukt. In de nacht van 19 op 20 augustus trekken alle Belgische troepen zich binnen de fortengordel terug. De volgende dag breken hevige gevechten uit om de verdediging van de stad te breken. De Duitsers richten zich op het fort van Marcholette. Voor Eduard en zijn makkers is het slechts uitstel.
(K.L.)

Het verhaal gaat verder in Flash 23.

MENTIONED IN DESPATCHES ^(vervolg)

22.8

tot juli 1919. Slechts in 1999 ontving hij zijn ontslagdocumenten en enkele medailles.

20 december 2006: bouwvakkers die een appartementsgebouw renoveren in het VK, ontdekken in een trap de medaille van de 19-jarige Private Wilfred Birtles (8th Battalion, Royal North Lancashire Regiment) die sneuvelde op 14 mei 1916 in Frankrijk. Hij ligt begraven op Ecoivres Military Cemetery in Mont-St Eloi. Men hoopt de medaille aan familieleden te kunnen terugbezorgen.

20 december 2006: De laatste Britse oud-strijder van WO 1 én WO 2 overlijdt. Kapitein Kenneth Cummins (106) diende bij de Royal Navy in het eerste wereldconflict en bij de koopvaardij gedurende de Tweede Wereldoorlog. Er zijn nog 4 Britse oud-strijders in leven.

8 januari 2007: vondst in het VK van een brief gedateerd 27 januari 1919 en opgesteld door het Britse Rode Kruis. De brief beantwoordt een vraag van een vader over het lot van zijn vermiste zoon. Het Rode Kruis rapporteert dat zijn zoon het laatst zwaar gewond werd gezien en vermoedelijk verdrong in een granaattrechter. Via de website van de CWGC verneemt de vinder de details van de gesneuvelde: Private Stephen Holt (35 jaar), nr. 24810, 1st Platoon, A Company, 10th Battalion, Lancashire Fusiliers overleed vermoedelijk op 11 november 1917, één dag na het einde van de Slag om Passendale en exact één jaar voor Wapenstilstand. Zijn naam staat gebeiteld op één van de panelen voor vermisten op Tyne Cot Cemetery. Wanneer geen familieleden van de gesneuvelde opduiken, zal de 77-jarige vinder de brief schenken aan het Lancashire Fusiliers Museum.

9 januari 2007: De in 1981 door een Poelkapelse landbouwer gevonden vliegtuigonderdelen blijken na onderzoek in het “Musée de l’Air et de l’Espace” te Parijs en het Poolse luchtvaartmuseum in Krakau afkomstig te zijn van de “Zeppelin-Staaken RVI R34/16”, één van de grootste

1917 - 2007

'In die dagen' werd er vooral lipdienst bewezen aan het begrip dat vrede heet. Muren die eenieder tot zijn opluchting eindelijk geslecht waande, bleven elders (en ook in de hoofden) hun gretige afnemers vinden. De Knack fotobijlage 2006, de schim van de pelgrim bij avondlicht glijdend langs de kruisen op Santa Monica Pier: als ze een iets tonen, dan dit: dat wapengeweld nergens ooit tot pacificatie leidde. Gisteren en ook morgen niet. Net zo min als toen, in die hel van 1917.

'Nu stond de oorlog wel degelijk voor hem, grijnzend en sarrend, wegmaaiend met één slag wat hem het liefste en het waardste was op aarde. Nu moest hij er wel aan gelooven! De oorlog was niet het uitmoorden van regimenten, het was niet het woeden van den rooden brand over stad en dorp, niet het huilen en barsten van bommen en granaten, die de aarde deden scheuren en het werk der menschen verpulveren - de oorlog was het uitdooven van het zonneken in Belleken's oogen, het verstommen van haar helder-schallenden lach, het verbleeken van de rozebloem van haar mondeken, het verstijven van haar knijpende, spelende, streelende vingerkens. Dat was de oorlog...' (Maurits Sabbe, *In het Gedrang*).

Waar het op het diagnosticeren van de oorlogskwaal aankomt is leper bij uitstek geplaatst om niet slechts de symptomen, maar ook en vooral de diepteorzaken bloot te leggen: ideologisch fundamentalisme, indoctrinatie, sociale onrechtvaardigheid. Waarnaast verder: de door niemand weerlegbare wet dat de wapenaanmaak en -vernieuwing de wereld nooit veiliger, maar steevast kwetsbaarder maakten. Ervaringsdeskundigheid heet dat vandaag.

Voor wie zich oprecht vriend van het Museum noemt, kan defaitisme geen optie zijn. Het erfgoed van deze zalige-onzalige streek dwingt ons ertoe, ons met empathie te scharen achter ieder initiatief dat zich de afremming of de preventie van wapenapen ten doel stelt.

Als eerbetoon voor die duizenden vergeefse levens, vermalen in de gruwzame hel van leper Drie, verdienen de initiatieven die 90 jaar na de feiten in de steiger staan de kiesheid en schroomvallige benadering een Vredesstad waardig.

(C.S.)

Duitse bommenwerpers uit WO 1 (vleugelbreedte: 42,2 meter). Het toestel crashte na beschieting boven de frontlijn op 21 april 1918 te Westrozebeke, enkele meters van de grens met Poelkapelle. De 7 bemanningsleden kwamen om. Over de begraafplaats van 1 inzittende bestaat twijfel. Er werden slechts 18 toestellen van dit type gemaakt. Elk vliegtuig kon tot 2 ton explosieven afwerpen. De Vlaamse Administratie is op de hoogte gebracht van de vondst.

15 januari 2007: De Duitse schuilplaats die op 3 november in Mesen werd ontdekt (zie *VIFFflash* 21) is geïnventariseerd: wijnflessen, jeneverflesjes, EHBO-materiaal, hakmesen, schoppen, een stukje van een Duitse krant, een filter van een gasmasker, bestek, glazen, kaarsen, een handgranaat en Mausegeweer, een porseleinen eierdopje en een petroleumkachel! Interessant is de vondst van een Staegler-potlood waarmee aantekeningen op stafkaarten werden gemaakt.

16 januari 2007: Overlijden van de Fransman Rene Riffaud (108). Pas vorig jaar meldde zijn kleindochter zijn status bij de autoriteiten. Er zijn nog 3 Franse oud-strijders in leven.

24 januari 2007: De zware storm van 18 januari slaat een metersbrede scheur in de Vredesmolen van Klerken-Houthulst (zie *VIFFflash* 21). Een noodprocedure moet de volledige teloorgang van deze voormalige Duitse uitkijkpost verhinderen.

29 januari 2007: In Duitsland overlijdt Robert Meier (109), een oud-strijder uit beide wereldoorlogen. Hij diende in het eerste conflict bij de infanterie. In oktober 2006 ontmoette hij nog Henry Allingham, één van de laatste Britse veteranen. In hetzelfde jaar liet hij zich fotograferen met zijn "Pickelhaube" en een t-shirt met het opschrift "109 - na und?" ("109 - en wat dan nog?").

HET BOEKENFRONT

KRIEG - leper, het martyrium van 14/18 door Duitse ogen

Richard Heijster

Chris Spriet houdt het boek "KRIEG - leper, het martyrium van 14/18 door Duitse ogen" tegen het licht van een historisch, maar geromanceerd relaas met een sterk vergelijkbare titel: Schreiners "Der Tod von Ypern" (Den Dood van leperen) (1937).

'Wij zijn van na de oorlog en als het even kan, wilden we dat graag ook zo houden.' Maar waarom vandaag nog langer doorgedramd over die andere oorlog? Ook voor de laatste m/v die er toen bij was, is het licht finaal en definitief gedoofd. Stond het trouwens in de Bijbel niet: 'Laat de doden hun doden begraven?' - 'Neen', repliceren de fab two, het gepensioneerde Beatlesduo dat de weg naar pierenland nog niet heeft gevonden: 'Whisper words of wisdom: Let it be.'

Onlangs van Wilhelm Schreiners roman *Der Tod von Ypern* (1937) het gotisch schrift ontsloten en dwars door de zelfingenomen toon heen toch momenten van ontroering beleefd. Het tijdsgezicht waarin het boekwerk uitkwam zal anders op de sereniteit van 's schrijvers relaas weinig bevorderlijk hebben ingewerkt. We volgen even mee: 'leper, het omknelt een gigantesk vermalen heldendom; elke krijgsman even onvergetelijk, bezegelde het voor zovelen het einde van een levenslot. Trouw, kameraadschap, onderhorigheid, offerbereidheid aan de opgedragen taak tot de laatste snik.'

Het nauwelijks verholten *Leitmotiv* van Nietzsches 'Schicksal', de lotsbestemming, kan in het licht van het opstomende fascisme niemand verwonderen. Herinnering 'am grossen Krieg', kortom, gebruikt als alibi, als glijmiddel, en voor wie vandaag terugkijkt, als *sign of the times to come*. Op één lijn te trekken met het revisionisme rond de vroegste ravages onder weerloze, groene Duitse studentjes, later tot toonbeeld van offerbereidheid omgeturnd, de *SS Sturmbrigade Langemarck* letterlijk 'tot heil'.

Wat verwonderlijk, of net niét, misschien, hoe Schreiners geheugen het toevallig compleet laat afweten waar het op de eerste gasaanvallen (april

1915) aankomt. In zijn boek geen woord daarover.

Pal tegenover die schizoïde houding staan de vroege getuigenissen van Charles Sorley en Edmund Blunden, twintigers-och-god, die de zinsverbijstering die de wereld in haar houdgreep hield dan wel niet snaptten, al zagen ze er meteen de twee kanten van. Sorley, omdat die in Duitsland had gestudeerd. Of het brave schaap Blunden, die van een hoge pief van de nieuwe lichtung een parketstandje kreeg vanwege de 'lauwheid van zijn oorlogsfut', en koudweg opmerkt: 'Weet je, was ik aan de andere kant geboren, ik had niet anders gereageerd ...' De wereld van 'too little, too late' op zijn kop gezet: 'too much, too soon': een mens kan te veel te vroeg meemaken.

Lange, naar ons gevoel véél te lange tijd is het 'immateriële erfgoed' (lees: de ontsluiting in boekvorm) van de Grote Oorlog, een spaarzame uitzondering niet te nagesproken, te eenzijdig Angelsaksisch ingekleurd. Het historische odium dat op het fascisme en de opleving van het bruine gedachtegoed rustte, is daar beslist niet vreemd aan geweest.

Niettemin heeft met name uitgeverij Lannoo, die zich al langer dan gisteren mag opwerpen als een van de toonaangevende behoeders van de geschreven oorlogservaring, naar ons gevoel met Richard Heijsters "KRIEG- leper, het martyrium van 14/18 door Duitse ogen" recentelijk een werk binnengehaald dat baanbrekend is zonder meer en de bakens van de historiografie langs Duitse zijde een fors eind vooruitschuift. Dat Heijster '(er in slaagt) de Eerste Wereldoorlog te doen herleven' (NRC Handelsblad) is, zo zal blijken, allesbehalve een loze loftuiting.

Het corpus aan ooggetuigenverslagen dat de auteur voorafgaand aan een meeslepend, zij het integer compendium heeft doorworsteld, grenst aan het onvoorstelbare.

De lezer van *KRIEG* raakt onwillekeurig in de ban, zowel van de accuratesse waarmee Heijster het historische kader aan de kant van de 'gedoodverfde vijand' reconstrueert en uitbouwt, als van de uitstekende bloemlezing uit getuigenissen variërend van de meest

VOORUITBLIK / KORT

22.10

27 maart 2007: In 2007 is het 50 jaar geleden dat Huib Hoste overleed.

Hoste was één van de pioniers van het modernisme in Vlaanderen. Kort na de Eerste Wereldoorlog was Huib Hoste actief in Zonnebeke (O.L.V.-kerk, de pastorie, een aantal woningen en de gemeenteschool) en Wervik/Geluwe. Om 19.00 u. in O.L.V.-kerk van Zonnebeke (in het kader van de Nacht van de Geschiedenis): lezing "Huib Hoste en het modernisme in Zonnebeke en Wervik", gecombineerd met een aantal theaterfragmenten. Toegangsprijs: € 7, Davidsfondsleden: € 5.

5 april 2007: Boekvoorstelling "We zullen ze krijgen! Brancardiers aan het IJzerfront 1914-1918". Zie hierboven.

9 april 2007: Inhoudiging van het gerestaureerde Canadese Nationale Memoriaal te Vimy (90ste verjaardag van de Slag om Vimy). Meer info: www.vac-acc.gc.ca/remembers/

14, 15, 21 en 22 april 2007: 'Pops 17' (confrontatie met Poperinge tijdens de Eerste Wereldoorlog, omvat een theaterwandeling en variétéavond). Kaarten enkel te verkrijgen in Toeristische Dienst, Grote Markt, Poperinge, tel. 057 34 66 76 of 057 34 66 77. Meer info: users.pandora.be/aandeschreve/pops172007.htm.

1 tot 10 mei 2007: Jaarlijks project "Ten Vrede", Diksmuide (www.tenvrede.be)

17 tot 20 mei 2007: Literaire reis naar de Somme o.l.v. Prof. Koen Koch en Piet Chielens. VIFF-leden kunnen aansluiten.

7 juni 2007: 8ste Redmondwandeling

Tot eind 2007: Tijdelijke tentoonstelling "Dieren in de Oorlog", IJzertoren, Diksmuide (www.ijzertoren.org)

snobistische salonstrategie tot de ordinarste ordonnans of de onvermogenende Fritz-met-de-pet.

Terecht werpt Heijster een bijzondere focus op ene professor Fritz Haber, vorser van Europese reputatie, wiens vrouw nog tijdens zijn experimenten met chloorgas (op dieren) de gruwel met afschuw voorvoelt en zijn onderzoek als *'eine Perversion der Wissenschaft'* veroordeelt. De cleane gelegenheidsnaam *Desinfektionstruppe*, dubieus epitheton voor de pionierscompagnieën die de gruwel zijn doedelijke efficiëntie op het slagveld laten uitwerken, laat op akelige manier voorvoelen hoe uitgerekend dezelfde Haber twee decennia later, en met even afschuwwekkende expertise het Zyklon-B-gas voor gebruik in Auschwitz en andere inferno's koudbloedig ontwerpt en *finetunet*.

Omstandig, uitermate boeiend, maar o zo prangend is de inkijs die Heijster zijn lezer biedt in de desastreuze *clash of the titans* om *Höhe 60* en de voor de Duitse zijde ontstellende ervaring van de *Minenschlacht* om Mesen-Wijtschate begin juni 1917.

Over de Derde Slag om Ieper kunnen we kort gaan: in de geciteerde roman *Wir fahren den Tod* bevestigt Thor Goote hoe de lijdensweg van Ieper naar Passendale voor het *Deutsche Heer* niet minder genadeloos verliep als voor zij die achteraf de pluim voor de pyrrhusoverwinning claimden.

De wereldvreemde dwingelandij over een leeggebloed leger, dat niet langer aan de wurggreep ontkomt (zowel bij Kaiser Bill als de legerleiding in het veld), roept reminiscenties op aan E.M. Remarque's spijkerharde Kantorek. Diametraal daartegenover staat de hartroerende tragiek, nu ook van de kleine Duitse mens in een te grote oorlog, die hij noch emotioneel noch pragmatisch kan bijbenen, en dus als het prototypische gezin Kollwitz gelaten ondergaat. De stoet van aandoenlijke taferelen, waarin eenogigen en eenarmigen zwaargewonden in kleine rieten wagentjes voortduwen, vormt in combinatie met Churchills omineuze uitspraak dat het Verdrag van Versailles in zijn oorlogsschattingen zonder meer revanchistisch was, één 'verwaarloosbare' en één pregnante passage, die op

het innerlijke netvlies blijven branden. Maarschalk Fochs bevestiging van Churchills evaluatie van de bepalingen van het verdrag liegt er dan ook niet om: *'Dit is geen vrede. Dit is een wapenstilstand voor hooguit twintig jaar.'*

Met "KRIEG" heeft zowel Heijster als zijn uitgever baanbrekend werk gerealiseerd, dat eenieders begrip van dit vernietigende conflict in zijn historische en algemeen-menselijke dimensie op revolutionaire wijze verbreedt en verdiept.

Een onmisbare publicatie.

(C.S.)

KRIEG - Ieper, het martyrium van 14/18 door Duitse ogen (Richard Heijster - Uitgeverij Lannoo, 2006 - 392 pp - ISBN 90 209 6515 8)

Valkuilen voor Vertalers

Hamers zijn dingen waarmee je de spijker op de kop kunt slaan maar ook op iemands hoofd of op je eigen vingers. Het zijn gevaarlijke werktuigen! Ook woordenboeken zijn gevaarlijk: je kunt er een vertaling vinden maar een vertaler wordt wel eens op het verkeerde been gezet en komt zo in een valkuil terecht. Vertalers zijn soms verdraaiers van verhalen.

Un maréchal is een maarschalk maar un maréchal des logis een maarschalk van de logementen? Nee, het is een wachtmeester, dus een onderofficier. Ein Oberst is geen kloosteroverste maar een kolonel. Een Nederlandse overste is een luitenant-kolonel, geen soort luitenant maar een soort kolonel. Ein Leutnant is een onderluitenant. Un contre-amiral is geen tegenadmiraal maar een schout-bij-nacht: een generaal officier van de Marine onder de orders van een admiraal om (ook) bij nacht te schouten (te schouwen, uit te kijken). Een Franse major stond niet op de trap van een Britse major of een Belgische majoor, het was een regimentsarts, le médecin-major. Een Frans bataljon werd bevolen door un commandant, un chef de bataillon. Un commandant, chef d'escadron, stond aan het hoofd van een demi-régiment (une groupe) met twee eskadrons met elk un capitaine. Un capitaine is de evenknie van ein Hauptmann. In het Belgisch leger maakten ze onderscheid: capitaine commandant et capitaine en second: (kapitein-)commandant en (2de) kapitein. Ein Gefreiter is geen korporaal want in de Duitse legers kenden ze alleen Korporalschaft, d.w.z. gevechtsgroep met enkele mannen. Het was een soldaat 1ste klasse, vrij van bepaalde karweien. Vergelijkbaar met a lance-corporal. Bij Franse en Belgische bereden troepen waren brigadiers, zoals het voetvolk korporaaals had, maar a brigadier was een Britse brigadegeneraal. Un adjudant was in de Franse legers en in België een eerbiedwaardig onderofficier, bij de Britten was the adjutant de adjunct van een korpscommandant, een ervaren officier.

We nemen aan dat via dikke woordenboeken en vlugge vertalingen velen een verkeerde benaming opgespeld kregen of een verkeerde functie toebedeeld. (R.V.V.)

JAARPROGRAMMA IFFM EN VIFF

In het recente "In Flanders Fields Magazine" (nr. 17, januari 2007) kon u al kennis maken met het gevulde jaarprogramma. Er zijn evenwel enkele kleine wijzigingen die wij hier publiceren.

De boekvoorstelling van "We zullen ze krijgen! Brancardiers aan het IJzerfront 1914-1918" door Inge De Bruijne heeft plaats op donderdag 5 april om 20.15 u. in de conferentiezaal van het Stadhuis, leper.

De boekvoorstelling "Van Mijlpaal tot Monument, een persoonlijke zoektocht naar Francis Ledwidge" door Dermot Bolger is niet op 3 mei maar krijgt een plaats in het programma van 31 oktober ("Kan Europa Ierland redden?").

De driedaagse rondreis "De Derde Slag bij leper" (o.l.v. Prof. Koen Koch en Piet Chielens) wordt een vierdaagse: van 14 tot en met 17 juni. VIFF-leden kunnen de volledige reis of een tweedaagse (16 en 17 juni) maken.

Dit is het **programma**:

Donderdag 14 juni: "Slag bij Mesen"
12.30 u.: vertrek uit leper, dagdeel tot 18.00 u.
20.00 u.: boekvoorstelling "Derde Slag bij leper" door Prof. Koen Koch (Conferentiezaal)

Vrijdag 15 juni: "31 juli 1917"

09.00 u.: vertrek uit leper (broodjeslunch in Langemark)
20.00 u.: Last Post in leper

Zaterdag 16 juni:

"5 augustus 1917 - 4 oktober 1917"

09.00 u.: vertrek uit leper (broodjeslunch in Zonnebeke)
16.00 u. – 20.00 u.: vrij
20.00 u.: voorstelling "Walking this Road" van Dermot Bolger (ook VIFF-nocturne) in de Stadsschouwburg gevolgd door een receptie.

Zondag 17 juni: "Slag bij Passendale (9 oktober 1917 – 10 november 1917)"

09.00 u.: vertrek uit leper, dagdeel tot 12.00 u.

Prijs: € 60 voor 4 dagen (inbegrepen 2 maal broodjeslunch en boek!); €40 voor 2 dagen. Eventuele overnachtingen moeten de deelnemers zelf regelen.

Voor alle activiteiten (zowel georganiseerd door het IFFM als onze vereniging) zal u tijdig uitnodigingen ontvangen.

www.vriendeninlandersfields.be - info@vriendeninlandersfields.be